

รายวิชา สังคมศึกษาฯ

รหัสวิชา ส23101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูวิชิต ลือยศ

เรื่อง

มรรค

(มรรค 8 ปัญญา 3 อธิปไตย 3)

มรรค

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนสามารถ**บอกความหมาย**
ของมรรคได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง

การนำมรรค 8 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตน
ตามหลักธรรมมรรคมีองค์ 8

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก

Monoar Rahman Rony. นาฬิกา นาฬิกาปลุก เวลา.

<https://pixabay.com/th/photos/นาฬิกา-นาฬิกาปลุก-เวลา-1274699/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2559

สอบตก

ปวดท้อง

ทะเลาะกับเพื่อน

ตื่นสาย

งานส่งไม่ทัน

คำถาม

ก่อนเข้าบทเรียน

จากตัวอย่างปัญหาที่ครูยกมาข้างต้น
นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร
ในการแก้ไขปัญหา

มรรค

ความหมาย มรรค

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Ama Dam Vila. การทำสมาธิ.
<https://pixabay.com/th/photos/การทำสมาธิ-1777522/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
31 ตุลาคม 2558

“ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์
หรือหมดปัญหาต่าง ๆ
โดยสิ้นเชิง”

“มี 8 ประการ”

เห็นชอบ (สัมมาทิฐิ)

“คือ เห็นสิ่งต่าง ๆ ตามที่เป็นจริง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

ตำริชอบ (ล้มมาสังกัปปะ)

“คือ ไม่ลุ่มหลงมัวเมากับความสุข
ทางกาย ไม่พยาบาทและไม่คิด
ทำร้ายผู้อื่น”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พีช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พีช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

เจรจาชอบ

(สัมมาวาจา)

“คือ การไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด
ไม่พูดคำหยาบ และไม่พูดเพ้อเจ้อ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

กระทำชอบ

(สัมมากัมมันตะ)

“คือ ไม่ทำลายชีวิต ไม่ลักขโมย
ไม่ประพฤตินิดทางกาม”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

เลี้ยงชีวิตชอบ

(สัมมาอาชีวะ)

“คือ การทำมาหากินด้วยอาชีพที่สุจริต
ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่ทำกิจการ
ในสิ่งที่เป็นผลร้ายต่อคนทั่วไป”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

พยายามชอบ

(ล้มมาวายามะ)

“คือ ความพยายามที่จะป้องกันมิให้
ความชั่วเกิดขึ้น ความพยายามที่จะ
กำจัดความชั่วที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

ระลึกชอบ

(สัมมาสติ)

“คือ ความหลงไม่ลืม รู้ตัวอยู่เสมอว่า
กำลังเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามที่เป็นจริง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

ตั้งจิตมั่นชอบ

(สัมมาสมาธิ)

“คือ การที่สามารถตั้งจิตให้จดจ่ออยู่กับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นาน”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

คำถาม

ประจำบทเรียน

นักเรียนจะมีวิธีการใดให้

ความทุกข์นั้นไม่เกิดขึ้น

หมวดธรรม

กล่าวถึงมรรค

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
4 กรกฎาคม 2559

ปัญญา 3

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

“ความรอบรู้ทั้งตนเอง และวิชาการต่าง ๆ
สิ่งแวดล้อม สังคม และความเป็นไปของโลก
อย่างชัดเจน กระบวนการที่ทำให้เกิดปัญญา”

มี 3 ประการ

สุตมยปัญญา

“ปัญญาเกิดจากการฟัง อันได้แก่
ฟังการอบรม ฟังการบรรยาย
ฟังการอภิปราย”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-ฟรี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

จินตามยปัญญา

“ปัญญาเกิดจากความคิด เป็นความคิด
ที่เป็นระบบถูกต้อง ความคิดที่ละเอียด
ลึกซึ้ง ความคิดรอบด้าน”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

ภาวนามยปัญญา

“ปัญญาเกิดจากการอบรมตนเอง
โดยเน้นกระบวนการศึกษาจิต
และกายอย่างชัดเจน”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/เบอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

อธิปไตย 3

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

“มี 3 ประเภท”

อัตตารูปไทย

“ถือตนเป็นใหญ่ หมายถึง กระทำการ
ด้วยปรารถนาเป็นประมาณ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก Peggy und Marco Lachmann-Anke. พระพุทธรูป.

<https://pixabay.com/th/photos/พระพุทธรูป-ทอง-การทำสมาธิ-2032364/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559

โลกาธิปไตย

“ถือโลกเป็นใหญ่ หมายถึง การกระทำ
ด้วยปรารถนียมของโลก
เป็นประมาณ”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก Peggy und Marco Lachmann-Anke. พระพุทธรูป.

<https://pixabay.com/th/photos/พระพุทธรูป-ทอง-การทำสมาธิ-2032364/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559

ธัมมาธิปไตย

“ถือธรรมะเป็นใหญ่ หมายถึง การ
กระทำการด้วยปรารถนาความถูกต้อง
เป็นจริงสมควรตามธรรม”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก Peggy und Marco Lachmann-Anke. พระพุทธรูป.

<https://pixabay.com/th/photos/พระพุทธรูป-ทอง-การทำสมาธิ-2032364/>

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559

ใบงานที่ 5 เรื่อง มรรค (มรรคมืองค์ 8 ประการ)

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

1. ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ถูกต้องและใส่เครื่องหมาย ✗ ในข้อความที่ผิด

1. มรรค มี 9 ประการ

2. มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์หรือหมดปัญหาต่าง ๆ
โดยสิ้นเชิง

3. เห็นชอบ (สัมมาสังกัปปะ) คือ เห็นสิ่งต่าง ๆ ตามที่เป็นจริง

4. ดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) คือ ไม่ลุ่มหลงมัวเมากับความสุข
ทางกาย ไม่พยาบาท

ใบงานที่ 5 เรื่อง มรรค (มรรคมืองค์ 8 ประการ)

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

1. ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ถูกต้องและใส่เครื่องหมาย ✗

ในข้อความที่ผิด

5. พยายามชอบ (สัมมาวายามะ) คือ ความพยายามที่จะป้องกันมิให้
ความชั่วเกิดขึ้น ความพยายามที่จะกำจัดความชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว

ให้หมดไป

6. ปัญญา 4 ประกอบด้วย 4 ประการ

7. ปัญญา 3 คือ ความรอบรู้ทั้งตนเอง และวิชาการต่าง ๆ

สิ่งแวดล้อม สังคม และความเป็นไปของโลกอย่างชัดเจน

ใบงานที่ 5 เรื่อง มรรค (มรรคมืองค์ 8 ประการ)

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

1. ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ถูกต้องและใส่เครื่องหมาย ✕ ในข้อความที่ผิด

8. สุตมยปัญญา คือ ปัญญาเกิดจากความคิด เป็นความคิด
ที่เป็นระบบถูกต้อง ความคิดที่ละเอียดลึกซึ้ง ความคิดรอบด้าน

9. ภาวนามยปัญญา คือ ปัญญาเกิดจากการอบรมตนเอง
โดยเน้นกระบวนการศึกษาจิตและกายอย่างชัดเจน

10. อธิปไตย 3 ประกอบด้วย 3 ประการ

2. ให้นักเรียนวิเคราะห์และเชื่อมโยงคำให้ถูกต้อง

ลำไย พุดจาอ่อนหวาน

ถนอม ประกอบอาชีพค้าขายผลไม้

ประทีป ขับรถอย่างระมัดระวัง

ดวงใจปฏิบัติตนตามศีล 5

ผ่องศรีรู้ผิดชอบชั่วดี

สมชายเป็นคนไม่เคยคิดโกรธเคือง

ทองดีเพียรพยายามกำหนดสติ

โซดา มีความตั้งใจในการกระทำ

สัมมาทิฐิ

สัมมาสังกัปปะ

สัมมาวาจา

สัมมากัมมันตะ

สัมมาอาชีวะ

สัมมาวายามะ

สัมมาสติ

สัมมาสมาธิ

คำถาม

ท้ายบทเรียน

โดยสรุปแล้วนักเรียนคิดว่า
มรรคคืออะไร

สรุปอริยสัจ 4

ข้อที่ 3 มรรค ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์
หรือหมดปัญหาต่าง ๆ โดยสิ้นเชิง

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Ai • Yokkaichi. วัด ประเทศไทย เชียงใหม่.
<https://pixabay.com/th/photos/วัด-ประเทศไทย-เชียงใหม่-4128662/>
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562

